Kjer tečejo vode, se prebuja življenje

Človek se je že od nekdaj naseljeval tam, kjer je imel dostop do vode, zato so reke, potoki, izviri, kasneje vodnjaki in drugi vodni viri predstavljali jedro bivanjske kulture vse do vpeljave vodovoda v 20. stoletju. Ohraniti spomin na znanje in odnos ljudi do vode in vodnih virov, obenem pa raziskati ter nakazati možnosti za njihovo vlogo v lokalnem okolju danes, je rdeča nit projekta Kjer tečejo vode, se prebuja življenje.

Vode so življenski prostor številnih rastlin in živali, podnebne spremembe pa vplivajo tako na njih kot na človeštvo, čemur smo priča vsakodnevno. Letošnje poletje nam dokazuje, da oskrba z vodo že danes vpliva na poljedelstvo in živinorejo in s tem na preskrbo s hrano, na migracije in na spremembe v naravnem okolju.

Gre za temo, ki se dotika vseh okolij in vsakogar, zato je projekt namenjen vsem starostnim skupinam od vrtca do srednje šole. Lahko se izvaja pri rednem pouku, v okviru dnevov dejavnosti in v razširjenem programu.

Cilji projekta:

- Učenci spoznajo vodo kot ključen vir, brez katerega življenje na Zemlji ni mogoče;
- na konkretnih primerih spoznavajo in raziskujejo, kako je človek nekoč in danes s tehničnimi rešitvami izkoriščal moč vode in razvijajo praktične veščine z izdelavo tehničnih modelov;
- iščejo rešitve za zmanjšanje porabe vode v lokalnem okolju;

- spoznavajo materialno in nematerialno kulturno dediščino povezano z vodo, skrbijo za njeno ohranjanje in razmišljajo kakšne priložnosti in s tem odgovornosti nam ponujajo vodni viri v prihodnosti;
- povezujejo lokalno okolje in različne generacije s prenašanjem znanja, običajev in vrednot.

Predlogi dejavnosti po temah

a) VODA KOT VIR ŽIVLJENJA

- raziskovanje lokalnih vodnih virov (izvir, potok, jezero) in opazovanje življenja v njih;
- ustvarjanje z risbami, verzi ali mislimi o pomenu vode.

Dokazi/dokumentiranje: plakat, pesem, družabna igra …

b) TEHNIČNI KOTIČEK

- raziskovanje starih tehničnih pripomočkov, kot so mlini, vodnjaki, zajetja, leseni škafi, splavi …;
- konstruiranje delujočih modelov vodnih koles, namakalnih sistemov ali preprostih filtrov;
- izdelava plakata: »Kako je voda s tehniko pomagala pri delu nekoč in danes«.

Dokazi/dokumentiranje: plakat, model, slika, načrt …

c) ODGOVORNOST IN TRAJNOSTNI RAZVOJ

- čistilne akcije ob lokalnih rekah, potokih in jezerih;
- raziskovalno delo: spremljanje porabe vode v domačem ali šolskem okolju in iskanje inovativnih načinov za njeno zmanjšanje;
- ozaveščanje učencev, lokalnega ali širšega okolja s pomočjo plakatov, reklam ali drugih oblik, izdelava turistične, učne poti.

Dokazi/dokumentiranje: fotografije, filmček o opravljeni dejavnosti, rezultati raziskave, turistični prospekt, plakat …

č) MALI IN VELIKI ZNANSTVENIKI

- praktični poskusi s katerimi spoznavajo vodo in njeno pomembno vlogo v naravi, terensko delo, kritična obdelava rezultratov;
- raziskujejo, kako voda kroži, kakšne so njene lastnosti in katera bitja živijo v njej;
- varovanje vod.

Dokazi/dokumantiranje: plakati ali posnetki s predstavitvijo poskusov, novih spoznanj …

d) KULTURNA IN NARAVNA DEDIŠČINA

- prikaz tradicionalnega pranja perila ob izvirkih, kjer učenci spoznajo vsakodnevno življenje in težko delo naših prednikov, delovanje mlinov, splavarjenje;
- raziskovanje ljudskega izročila ter poustvarjanje pesmi in plesov, ki so se nekoč odvijali ob druženju pri vaških vodnjakih;
- terensko iskanje in dokumentiranje starih vodnjakov in drugih vodnih virov v okolici ter razvijanje idej za njihovo ohranitev kot pomembnih kulturnih spomenikov.

Dokazi/dokumentiranje: posnetki običajev, filmček o vodnem viru, plakat s fotografijami popisanih vodnih virov v lokalnem okolju …

Časovni okvir projekta:

Projekt bo potekal celo šolsko leto 2026/27:

- ✓ **september 2026** – razpis in pričetek projekta
- ✓ **30. 9. 2026** – rok za prijavo (prijavnico pošljite na: andreja.lorenci@padeznik-mojasola.si s pripisom UNESCO - Kjer tečejo vode, se prebuja življenje)
- ✓ **1. 3. 2027** – rok za oddajo prispevkov in tehničnih izdelkov (prispevke pošljite na petra.erjavc@padeznik-mojasola.si s pripisom UNESCO - Kjer tečejo vode, se prebuja življenje ali na naslov Osnovna šola Janka Padežnika Maribor, Iztokova ulica 6, 2000 Maribor s pripisom UNESCO - Kjer tečejo vode, se prebuja življenje).
- ✓ **14. 4. 2027** – UNESCO dan na OŠ Janka Padežnika Maribor in predstavitev rezultatov
- ✓ **15. 5. 2027** – rok za oddajo obrazca za evalvacijo (poročilo)

Sodelujoči zavodi izberejo vsaj eno temo, ki jo poglabljajo skozi celo leto. Pomembno je, da aktivnosti povezujemo z vrednotami UNESCO mreže, da je čim več terenskega, praktičnega in raziskovalnega dela, ki omogoča učencem izkušnjo in jih poveže z lokalnim okoljem.

Pogoj za sodelovanje v projektu so poslani dokazi v obliki, ki je primerna za razstavo ali projekcijo na zaključnem dnevu. Udeležba na zaključnem dnevu ni obvezna, bomo pa zelo vesli, če boste z nami. Potrdila mentorjem bodo izdana po opravljenih aktivnostih in oddanem poročilu.

Vodji projekta:
Petra Erjavc, Andreja Lorenci

Ravnateljica:
mag. Sonja Filipič